

Onderwerp: Advies geschil Ter AA – Summa inzake verhuizing opleidingen Transport en logistiek van Summa van Eindhoven naar Helmond

Datum: 23 oktober 2025

Aanleiding

Summa College heeft eind maart 2025 aan ROC Ter AA meegedeeld dat het de opleidingen Transport & Logistiek verplaatst van Eindhoven naar Helmond per september 2025, met uitzondering van de entreeopleidingen. Volgens Ter AA heeft hierover geen voorafgaand overleg plaatsgevonden tussen de instellingen. Ter AA stelt dat Summa College hiermee de zorgplichten uit de Beleidsregel macrodoelmatigheid schendt. Ter AA stelt daarnaast dat op basis van eerdere bestuurlijke afspraken voorafgaand overleg had moeten plaatsvinden over alle logistieke opleidingsactiviteiten in de arbeidsmarktregio Helmond-de Peel.

Summa College geeft aan dat de verplaatsing plaatsvindt binnen het eigen verzorgingsgebied en verwacht niet dat de verhuizing ten koste zal gaan van vergelijkbare opleidingen in het verzorgingsgebied. Het aantal opleidingen in het verzorgingsgebied blijft ongewijzigd. Verder meldt Summa dat Ter AA voornemens is in Helmond drie nieuwe opleidingen Transport & Logistiek te starten op niveau 3 en 4, terwijl er volgens Summa in het verzorgingsgebied al een volledig opleidingsportfolio wordt aangeboden door Summa en Gilde Opleidingen.

Bestuurlijk overleg tussen beide instellingen, onder leiding van een externe bemiddelaar, is voor de zomervakantie niet tot stand gekomen, omdat beide partijen het niet eens konden worden over de condities waaronder. Daarom heeft Ter AA de CMMBO verzocht een onderzoek te starten en een advies uit te brengen over dit verschil van inzicht, met als doel via zelfregulering alsnog tot een oplossing te komen. De commissie brengt advies uit op basis van de criteria voor de zorgplichten macrodoelmatigheid van de Beleidsregel macrodoelmatigheid beroepsonderwijs.

Overwegingen

Op basis van de uitgevoerde analyse komt de CMMBO tot de volgende overwegingen:

Algemeen:

- Om een advies uit te kunnen brengen over de naleving van zorgplichten op basis van de Beleidsregel macrodoelmatigheid beroepsonderwijs, moet er sprake zijn van 'eenzelfde' dan wel 'vergelijkbare' opleidingen in hetzelfde verzorgingsgebied. In de actuele situatie is er in Helmond alleen sprake van overlap voor de BBL-opleiding Logistiek medewerker niveau 2. In 2024 telde deze opleiding bij Ter AA minder dan 18 studenten. De andere vijf opleidingen waar het geschil zich op richt worden op dit moment niet aangeboden door Ter AA, en de entreeopleiding Assistent logistiek van Summa blijft in Eindhoven. Op basis van deze aspecten stelt de CMMBO vast dat in deze casus alleen voor de BBL-opleiding Logistiek medewerker sprake is van een vergelijkbare opleiding in een overlappend verzorgingsgebied.
- Ter AA beroept zich erop regiehouder te zijn voor de opleidingen in de regio Helmond-De Peel en dat in de aandeelhoudersvergaderingen van het MAC (MBO Automotive Centre)

meermaals besproken is dat als er sprake is van nieuwe activiteiten in een vakgebied waarin Ter AA in de arbeidsmarktregio al actief is, eerst besproken moet worden of Ter AA die (opleidings-)rol kan vervullen. Het is niet aan de CMMBO om te beoordelen welke afspraken precies zijn gemaakt en in hoeverre deze bindend zijn. De CMMBO toetst de casus uitsluitend aan de hand van de Beleidsregel macrodoelmatigheid.

- De CMMBO neemt in dit advies alle aspecten uit de Beleidsregel macrodoelmatigheid in ogenschouw om vast te stellen of de verplaatsing voldoet aan de zorgplichten arbeidsmarktperspectief en doelmatigheid. Voor deze casus zijn met name relevant artikel 6d: 'heeft het bevoegd gezag de afstemming met andere bevoegd gezagsorganen gezocht en afdoende aangestuurd op samenwerking opdat een doelmatig aanbod van de betreffende beroepsopleiding(en) tot stand komt', artikel 6g: 'heeft het bevoegd gezag in voldoende mate de samenwerking gezocht met het bedrijfsleven om te komen tot een doelmatige organisatie van de betreffende beroepsopleiding en andere vergelijkbare beroepsopleidingen in de regio'. En artikel 6f: 'heeft het bevoegd gezag aan de hand van een realistische onderbouwing de verwachte ontwikkeling van de deelnemersaantallen voor de betreffende beroepsopleiding in kaart gebracht. En heeft het bevoegd gezag zich voldoende rekenschap gegeven van de gevolgen die het opstarten van de nieuwe beroepsopleiding heeft op de deelnemersaantallen van vergelijkbare bekostigde beroepsopleidingen in dezelfde arbeidsmarktregio'.

1

Zorgplicht arbeidsmarktperspectief:

- In beide arbeidsmarktregio's (Helmond-de Peel en Zuidoost Brabant) is het arbeidsmarktperspectief van opleidingen in de sector Transport & Logistiek goed. Regionale arbeidsmarktindicatoren laten krapte zien op de arbeidsmarkt in de sector, nu en in de toekomst. Alle onderzochte opleidingen voldoen ruim aan de norm van de Beleidsregel (minimaal 70% heeft meer dan 12 uur per week werk na één jaar) en beide instellingen voldoen ook aan de norm dat minimaal 50% van de gediplomeerden werk op niveau heeft. De CMMBO concludeert dat er vanuit arbeidsmarktperspectief geen belemmering is voor verplaatsing van logistiek onderwijs naar de regio Helmond–De Peel.
- Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt, vereist de Beleidsregel dat een instelling aan de hand van zo volledig mogelijke data de behoefte aan gediplomeerden van de beroepsopleiding(en) op de regionale arbeidsmarkt aannemelijk maakt, en vooraf afstemming zoekt met andere onderwijsaanbieders. Summa is van mening dat een bijzondere onderbouwing van de zorgplichten niet noodzakelijk is, omdat het een verplaatsing van opleidingen betreft over een beperkte afstand, maar heeft naar aanleiding van een vraag van de CMMBO alsnog aanvullende data geleverd waarmee de krapte op de arbeidsmarkt en de beschikbaarheid van stageplaatsen wordt aangetoond. Summa heeft echter de verplaatsing eind maart 2025 aan Ter AA meegedeeld als een reeds genomen besluit, zonder voorafgaande afdoende consultatie. De CMMBO constateert dat Summa College daarmee niet aan de vereiste voldoet in het nastreven van voorafgaande afstemming.

- Wat betreft doorstroom naar hogere opleidingsniveaus, waaronder het hbo, wijst de analyse uit dat Summa College een volledig opleidingscontinuüm heeft van niveau 1 tot 4 en dat de doorstroomcijfers goed zijn. ROC Ter AA biedt alleen niveau 1 (Assistent logistiek) en niveau 2 (Logistiek medewerker) opleidingen aan. Voor deze niveaus is doorstroom naar hbo niet mogelijk; doorstroom vindt enkel plaats binnen het mbo naar hogere niveaus. Voor doorstroom naar hogere mbo-niveaus binnen Ter AA zijn geen specifieke cijfers beschikbaar. Vanwege het geringe aantal studenten in deze opleidingen worden deze om privacy redenen niet gepubliceerd.
- Beide instellingen bieden logistieke opleidingen aan op niveau 1 en 2, wat toegankelijkheid voor kansarme groepen bevordert. Ter AA voorziet tevens in taalonderwijs voor arbeidsmigranten en een B1 inburgeringstraject. De entreeopleiding van Summa College blijft in Eindhoven, waarmee de toegankelijkheid voor deze groep studenten gewaarborgd blijft. Voor niveau-2 studenten is het effect van de verhuizing op de toegankelijkheid verschillend. Voor sommige studenten neemt de reistijd toe, voor andere studenten neemt de reistijd af.

Zorgplicht doelmatigheid:

- Summa College heeft volgens de data van DUO in 2024 in totaal 247 studenten¹, verdeeld over alle logistieke opleidingen, elk boven de 18-studentengrens. Summa voldoet daarmee aan artikel 6a uit de Beleidsregel. Ter AA heeft in 2024 respectievelijk 12 studenten (Assistent logistiek) en 10 studenten (Logistiek medewerker), beide onder de 18-studentengrens. Ter AA voldoet daarmee niet aan de 18-studentengrens voor beide logistieke opleidingen. Op basis van de gezamenlijke studentenaantallen is het naar oordeel van de commissie niet wenselijk dat twee instellingen in de regio Helmond–De Peel een identiek of vergelijkbaar aanbod van opleidingen hebben.
- Summa heeft geen analyse gepresenteerd van de gevolgen van hun verplaatsing voor de studentenaantallen van Ter AA of de regionale studentenstromen. Het feit dat Ter AA op dit moment geen logistieke opleidingen op niveau 3 en 4 aanbiedt, ontslaat Summa niet van de verplichting tot voorafgaande analyse. Ook door Ter AA is geen systematische analyse aangeleverd van de regionale opleidingsdichtheid, studentenverdelingen, studentenprognoses of complementariteit van het aanbod.
- Beide instellingen onderhouden, ieder afzonderlijk, contacten met het regionale bedrijfsleven. Uit de beschikbare informatie blijkt dat deze activiteiten parallel verlopen zonder onderlinge afstemming of gezamenlijke visie op regionale behoeften. Zowel Summa

¹ Summa telt zelf 275 studenten, waarvan 65 afkomstig uit de regio Helmond-De Peel

als Ter AA hebben schriftelijke steunverklaringen ontvangen vanuit het bedrijfsleven, Ter AA daarnaast van twee Helmondse wethouders.

- Beide instellingen benadrukken hun bereidheid tot samenwerking, maar hebben geen concrete stappen ondernomen voor gezamenlijke analyse, complementaire positionering of gecoördineerde ontwikkeling van het regionale logistieke onderwijs. Bovendien hebben beide bevoegd gezagen niet vanuit de twee instellingen gezamenlijk het maatschappelijk belang vooropgesteld en met het bedrijfsleven onderzocht wat een doelmatig opleidingsaanbod is voor verschillende arbeidsmarktregio's in Noord-Brabant en Noord-Limburg. Met het oog op teruglopende studentenaantallen en het tekort aan arbeidskrachten is deze gezamenlijkheid volgens de CMMBO van groot belang.
- Logistieke opleidingen zijn relatief beperkt kapitaalintensief. Deze opleidingen vereisen voornamelijk voorzieningen voor het ontwikkelen van administratieve en organisatorische competenties waar geen kostbare apparatuur of gespecialiseerde faciliteiten voor nodig zijn. De verhuizing van de logistieke opleidingen van Summa naar de Automotive campus kan een gunstig effect hebben op de interne doelmatigheid en de kwaliteit van het onderwijs van Summa door de verbinding tussen mobiliteit en logistiek, met thema's als duurzaamheid, supply chain management en smart mobility.

3

Conclusie

- De commissie constateert dat de verhuizing weliswaar de aanleiding vormt voor het geschil, maar dat het onderliggende vraagstuk groter is. De verhuizing is een element in het bredere vraagstuk hoe het onderwijs in de regio Helmond-De Peel en omringende arbeidsmarktregio's doelmatig kan worden georganiseerd. Als gevolg van verschillende visies op de wijze waarop moet worden gekeken naar het organiseren van het onderwijs in de omgeving van Eindhoven en Helmond, en de betekenis van de bestaande indeling in arbeidsmarktregio's, is het niet gelukt om in onderling overleg tot een doelmatige inrichting van het onderwijs te komen die de gerechtvaardigde belangen van werkgevers, studenten en ROC's in de betreffende arbeidsmarktregio's dient. Dit valt te betreuren ook in het bredere perspectief van het eerder door de commissie uitgebrachte advies over het organiseren van doelmatig en doeltreffend mbo-onderwijs in de regio, waarbij zelfsturing vanuit de betrokken ROC's voorop staat.
 - De commissie stelt vast dat voor de BBL-opleiding Logistiek medewerker niveau 2 niet wordt voldaan aan artikel 6a van de Beleidsregel macrodoelmatigheid, omdat identiek of vergelijkbaar aanbod in het verzorgingsgebied niet doelmatig is wanneer 'door twee of meer instellingen in hetzelfde verzorgingsgebied eenzelfde beroepsopleiding wordt aangeboden en bij één van de instellingen voor de betreffende beroepsopleiding 18 of minder deelnemers zijn ingeschreven'. In 2024 waren bij Ter AA 10 studenten inschreven bij deze opleiding, waarvan 8 in de BBL en 2 bij postinitieel onderwijs. Ter AA biedt deze opleiding niet aan in de
-

BOL. Summa had in datzelfde jaar 56 studenten in de opleiding, waarvan 40 in de BBL, 10 in de BOL en 6 post initieel. De huidige situatie, met kleine studentenaantallen bij Ter AA is volgens de Beleidsregel niet doelmatig. Het totale aanbod van de BBL-opleiding Logistiek medewerker voldoet hierdoor niet aan de doelmatigheidsvereisten van de Beleidsregel.

- Daarnaast concludeert de commissie op basis van haar analyse dat Summa College met de verplaatsing van de opleidingen Logistiek medewerker, Logistiek teamleider, Logistiek supervisor, Specialist transport & logistiek, Chauffeur wegvervoer gedurende het proces verschillende onderdelen uit de Beleidsregel macrodoelmatigheid op de volgende drie onderdelen niet heeft nageleefd:
- Ten aanzien van de zorgplicht doelmatigheid heeft Summa College onvoldoende afstemming met Ter AA gezocht en aangestuurd op samenwerking zodat een doelmatig aanbod van de betreffende beroepsopleiding(en) tot stand kon komen (artikel 6d).
- Daarnaast heeft Summa de verwachte ontwikkeling van het aantal studenten voor de betreffende beroepsopleiding(en) niet in kaart gebracht en zich onvoldoende rekenschap gegeven van de gevolgen van het verplaatsen van de opleidingen voor Ter AA (artikel 6f).
- Tenslotte onderhouden beide instellingen separaat contact met delen van het regionale bedrijfsleven, en hebben zij steunverklaringen ontvangen, maar zij trekken niet gezamenlijk op vanuit het brede maatschappelijke belang. Daarmee wordt niet voldaan aan de intentie van artikel 6g van de Beleidsregel.
- Tegelijkertijd merkt de commissie op dat ook Ter AA meer had kunnen doen om een doelmatige en doeltreffende samenwerking met Summa College te realiseren bij het ontwikkelen van nieuwe opleidingen, en gezamenlijk afstemming te zoeken met bedrijven binnen en buiten de eigen arbeidsmarktregio, terwijl dat volgens de commissie wel noodzakelijk is met het oog op de arbeidsmarktkrapte en teruglopende studentenaantallen.

4

Advies

Op basis van voorgaande overwegingen komt de CMMBO tot het volgende advies:

- Hoewel Summa College de procedurele vereisten van artikelen 6d, 6f en 6g betreffende voorafgaande afstemming onvoldoende heeft nageleefd, adviseert de commissie nu niet de reeds gerealiseerde verplaatsing van de opleidingen naar Helmond terug te draaien. Dit op de eerste plaats omdat de commissie het geschil over de verhuizing ziet als een symptoom een onderliggend, groter probleem dat opgelost zou moeten worden. Vanuit het perspectief van die oplossing zou gekeken moeten worden naar een doelmatige inrichting van het mbo in deze regio, waarbij ook rekening gehouden zou kunnen worden met de behoefte aan een eigen gezicht van het mbo in van Helmond-De Peel. Daarnaast speelt een rol dat de BBL-opleiding Logistiek medewerker niveau 2 van Ter AA minder dan 18 studenten heeft. Daarmee

wordt niet voldaan aan de minimumnorm uit artikel 6a van de Beleidsregel macrodoelmatigheid. Ter AA biedt deze opleiding alleen aan in de BBL en als post-initieel onderwijs. Voor de overige opleidingen is geen sprake is van identieke of vergelijkbare opleidingen in het verzorgingsgebied. Beide instellingen dienen zich in te spannen om de toegankelijkheid van niveau-2 opleidingen voor studenten uit beide regio's te waarborgen

- De commissie benadrukt dat de voorafgaande afstemming conform artikelen 6d, 6f en 6g van de Beleidsregel niet vrijblijvend is. Het komen tot een gezamenlijke oplossing voor het bredere vraagstuk van een doelmatige inrichting van het mbo-onderwijs in de betreffende regio's is voor de commissie dan ook randvoorwaardelijk voor het handhaven van dit advies.
- De commissie vindt het noodzakelijk dat beide partijen onder begeleiding van een neutrale, externe gespreksleider met elkaar gesprekken gaan voeren met als doel te komen tot een werkbare en doelmatige inrichting van het onderwijs in de regio.
- Om deze gesprekken succesvol te laten verlopen, zou door de gespreksleider in overleg met beide partijen eerst een inventarisatie van geschilpunten moeten worden opgesteld. De commissie is bereid een bijdrage te leveren aan het startgesprek met de gespreksleider.
- In de gesprekken zou naast het perspectief van beide instellingen ook het perspectief van andere betrokkenen aan bod moeten komen: dat van studenten, gemeenten, en werkgevers uit zowel de regio Helmond-De Peel als werkgevers uit omliggende regio's.
- Naast inhoudelijke punten is het noodzakelijk dat in de gesprekken ook aandacht is voor relationele aspecten en cultuurverschillen.

Beide bestuurders hebben bereidheid getoond om met elkaar deze stap te zetten.